

NA DE OORLOG
GASTSPREKERS EN
ONDERWIJSPROJECTEN

Beleidsdocument ongewenst gedrag jegens jongeren

INLEIDING

Activiteiten worden door beroepskrachten en vrijwilligers uitgevoerd. Natuurlijk moet dat in een plezierige en persoonlijk altijd veilige omgeving gebeuren. Vandaar dat we aandacht besteden aan veiligheid binnen IWS. En nadenken over welke afspraken er gemaakt kunnen worden over de omgang met elkaar. Het IWS-werk is veelvormig. Kleine en grote groepen, verschillende leeftijden, Incidentele activiteiten, projecten. Bijzondere aandacht is wenselijk voor situaties waarin gastsprekers en docenten te maken krijgen met kinderen en jongeren. Deze zijn immers kwetsbaar en vaak afhankelijk van de opstelling en het gedrag van hun volwassen begeleider(s). Voorop staat dat IWS-ers altijd respectvol met elkaar en anderen omgaan. Dat betekent: rekening houden met de gevoelens, manier van leven, geaardheid, leefsituatie, cultuur en gedragingen van elkaar. Iedereen moet zichzelf kunnen zijn en zich kunnen ontplooien. Zonder dat dit ten koste gaat van anderen. Daarom willen we ongewenst gedrag voorkomen. Dat kan gaan van opdringerige activiteiten en grof gedrag, van seksuele intimidatie tot misbruik van kinderen. Het is niet mogelijk alles via omgangsregels en afspraken uit te bannen. Een goed begin is om dit document onderdeel te laten zijn van het welkomspakket. Met als vervolg dat men alerter wordt op niet acceptabele gedragingen van mede-IWS-ers en externen waar gastsprekers/docenten mee te maken krijgen. Om vervolgens te signaleren, bespreekbaar te maken en er 'werk van te maken' als zulke gedragingen zich voordoen.

Dit document bespreekt achtereenvolgens:

1. Wat we onder ongewenst gedrag en seksueel misbruik verstaan.
2. Wat je kunt doen om situaties te voorkomen waarin ongewenst gedrag kan ontstaan, en hoe je met klachten over ongewenst gedrag omgaat.
3. Welke preventieve maatregelen de stichting neemt ter voorkoming van misbruik, specifiek bij activiteiten met kinderen, jongeren of andere minder weerbare personen.
4. De verplichte procedure voor de melding van (vermoedens van) misbruik. In de documenten vind je:
 - ✓ De algemene omgangsregels.
 - ✓ Gedragscode voor gastspreker/gastdocent betrokken bij jeugdactiviteiten.

1. Wat verstaan we onder ongewenst gedrag en seksueel misbruik?

Ongewenst gedrag is: iedere vorm van aandacht of gedrag die door iemand als onprettig wordt ervaren. Dat kunnen al dan niet seksueel getinte opmerkingen zijn, grapjes of een manier van kijken, die door de persoon op wie die gericht zijn als onprettig wordt ervaren. Het kan ook gaan om pesten, inbreuk op privacy, zoals meeluisteren met vertrouwelijke gesprekken of in iemands spullen snuffelen, discriminatie, overmatig alcohol- of drugsgebruik, bedreiging, agressie of zelfs geweld. In geval van (vermoedens van) strafbare feiten zoals diefstal, bedreiging of aanranding wordt de politie ingeschakeld. Bij seksueel misbruik gaat het om het betrekken van kinderen (of andere minder weerbare personen) bij de bevrediging van seksuele gevoelens. Bij kinderen is met name van belang dat ze vaak nog weinig over seksualiteit weten. Ze herkennen seksueel gedrag soms niet als misbruik en weten niet hoe ze hun grenzen kunnen aangeven. Seksuele handelingen van welke aard dan ook en intieme relaties met jeugdige deelnemers zijn onaanvaardbaar. Dat geldt ook voor het ingaan op seksueel getinte toenaderingspogingen vanuit een jeugdige deelnemer. Seksueel misbruik is een dusdanige vorm van ongewenst gedrag dat ter voorkoming daarvan speciale maatregelen nodig zijn: deze zijn beschreven in paragraaf III van deze inleiding. In deze notitie stellen we de termen 'seksueel misbruik' en 'misbruik' gelijk aan elkaar.

Omgangsregels binnen IWS.

Omgangsregels helpen om te zorgen voor een sfeer waarin iedereen zich prettig voelt en veilig is. Ze zijn in principe een vertaling van de algemene normen en waarden zoals die in Nederland gelden.

Onze afspraken worden opgenomen in een welkomstpakket. De omgangsregels zijn door het bestuur vastgesteld, worden door het bestuur geëvalueerd en zo nodig bijgesteld. Onze secretaris is de vertrouwenspersoon.

2. Wat te doen bij ongewenst gedrag?

In geval van ongewenst gedrag kan een IWS-vrijwilliger of medewerker aan een IWS activiteit - als slachtoffer of getuige - bij het daarvoor aangewezen bestuurslid (secretaris) terecht. In minder ernstige gevallen kan het betreffende bestuurslid in overleg met melder en slachtoffer de problemen met de (vermoedelijke) dader bespreken en proberen tot een oplossing te komen. In ernstiger gevallen, wordt de klacht in behandeling genomen door de vertrouwenscommissie. Deze wordt door het bestuur ad-hoc benoemd. De secretaris is hierbij de voorzitter. Binnen de commissie treedt één van de leden als woordvoeder op. De commissie behandelt alle informatie vertrouwelijk. De commissie gaat als volgt te werk:

- De commissie voert een gesprek met degene die het incident heeft gemeld (en het slachtoffer, indien niet dezelfde persoon).
- De commissie voert een gesprek met de beschuldigde.
- De commissie rapporteert aan het bestuur. In geval van een (verdenking van een) strafbaar feit doet het slachtoffer of de commissie - in overleg met het bestuur aangifte bij de politie.
- Het bestuur doet uitspraak (rehabilitatie, berisping, etc.), neemt eventueel verdere maatregelen (zoals ontzegging van toegang) en informeert de betrokkenen.
- De commissie zorgt in overleg met het bestuur voor evaluatie en afsluiting.
- De commissie zorgt voor - vertrouwelijke - registratie en archivering van alle stukken (met een vast te stellen bewaartermijn).

3. Misbruik en maatregelen binnen de IWS ter voorkoming van misbruik.

Onze gastsprekers van IWS werken met jeugd en jongeren. Deze vrijwilligers hebben daarbij de verantwoordelijkheid en zorg voor de deelnemers. Tijdens activiteiten gaan vrijwilligers op talloze momenten met kinderen en jongeren om. Kinderen kunnen bijvoorbeeld worden getroost.

Het stichtingsbeleid ten aanzien van misbruik moet bescherming bieden voor kinderen en jongeren aan IWS-activiteiten.

Binnen IWS gaat het om de volgende elementen: a) Het hebben van een gedragscode voor vrijwilligers die gastlessen geven. b) Het vragen van een verklaring omtrent gedrag (VOG). c) Het beperken van de risico's bij activiteiten met kinderen en jongeren. Dit betreft de aanwezigheid van een leerkracht/docent in de klas.

4. Melding en procedure bij (een vermoeden van) seksueel misbruik.

Ook bij een goed preventiebeleid kan misbruik voor komen. Wanneer het mis is, is niets zo belangrijk voor zowel het slachtoffer als de veronderstelde dader als er een heldere en zorgvuldige procedure is. Hierin moeten de belangen van alle betrokkenen tot hun recht komen, met duidelijke afspraken over de communicatie naar alle betrokkenen, en - voor zover van toepassing- met de media.

Feiten, vermoedens en speculaties dienen zorgvuldig te worden onderscheiden, en waar nodig wordt deskundige hulp van politie, slachtofferhulp en andere ter zake kundige instanties ingeroepen.

Er bestaat voor iedereen binnen IWS een meldingsplicht voor klachten over of signalen van misbruik. Zodra er vermoedens of feitelijke aanwijzingen zijn van misbruik, dan moet dit gemeld worden bij de secretaris van het bestuur. Een melding kan gedaan worden door de deelnemer zelf, door de ouders, door een andere begeleider of door derden. Bij alle meldingen is het noodzakelijk om aan de melder duidelijk te maken hoe met de verstrekte informatie zal worden omgegaan. Na afronding van het onderzoek door de klachtencommissie wordt de melder op de hoogte gesteld van wat er met de melding is gebeurd.

Na de melding worden de volgende stappen doorlopen:

- a) De vertrouwenscommissie rapporteert de melding aan het bestuur en bepaalt de nader te nemen stappen, waaronder het aanwijzen van een woordvoerder.
- b) De commissie heeft een gesprek met ouders/verzorgers en eventueel slachtoffer en/of melder.
- c) De commissie heeft een gesprek met de (vermeende) dader.
- d) Aangifte of informatief gesprek met de politie.
- e) Informeren ouders over de te nemen stappen.
- f) Rapportage aan bestuur
- g) Besluit bestuur: verwijdering of rehabilitatie.
- h) Communicatie besluit naar alle betrokkenen.
- i) Evaluatie en eventuele opvolging.

De vertrouwenscommissie moet uit minimaal drie personen waarvan minstens één vrouw. De commissie behandelt alle informatie vertrouwelijk; alle schriftelijke informatie wordt door de commissie zelf als 'vertrouwelijk' gearhiveerd. Het bestuur beslist over eventuele sancties en communiceert daarover met alle betrokkenen.

Omgangsregels IWS

IWS staat voor goede omgangsvormen.

1. Respect voor elkaar, gelijkwaardigheid, integriteit, eerlijkheid en veiligheid vormen hierbij centrale begrippen.
2. Onder ongewenst gedrag wordt verstaan: geweld, agressie, bedreiging, discriminatie, pesten, seksueel grensoverschrijdend gedrag en machtsmisbruik. Al deze vormen van ongewenst gedrag kunnen een fysieke, psychische of verbale uitingsvorm hebben. Ook ongewenste aandacht, discriminerende, seksistische of andere beledigende of krenkende opmerkingen of grappen - mondeling of schriftelijk - worden als ongewenst gedrag beschouwd.
3. Ongewenst gedrag wordt binnen IWS niet getolereerd. Dit geldt voor onze gastsprekers/gastdocenten en voor deelnemers aan IWS-activiteiten. Hierbij gelden dezelfde normen en waarden die binnen de Nederlandse samenleving als 'normaal' worden beschouwd. Alle betrokkenen worden geacht elkaar met respect voor eigenwaarde te benaderen en te behandelen.
4. De gastspreker/gastdocent accepteert geen ongewenst gedrag van deelnemers of collega vrijwilligers en neemt zelf geen initiatief tot ongewenst gedrag naar anderen.
5. Iedere gastspreker/gastdocent heeft het recht om deelnemers die zich schuldig maken aan ongewenst gedrag onmiddellijk uit te sluiten van verdere deelname aan de activiteit in overleg met de vaste docent en of directie van de school.
6. Het bestuur is gerechtigd om een gastspreker/gastdocent wegens ongewenst gedrag te verwijderen uit de stichting. Zo kan het bestuur ook iemand die aan een IWS-activiteit deelneemt uitsluiten van verdere deelname, indien hij of zij zich schuldig maakt aan ongewenst gedrag tegenover andere IWS gastsprekers/gastdocenten.
7. In geval van ongewenst gedrag, kan de gastspreker/gastdocent, of de deelnemer van een IWS-activiteit - als slachtoffer (c.q. ouder/verzorger) of getuige - daarvan melding maken bij de secretaris van het bestuur.
8. In ernstige gevallen wordt in overleg met het slachtoffer aangifte gedaan bij de politie.
9. In overleg met het slachtoffer neemt het bestuur gepaste maatregelen. Dit kan in de vorm van een gesprek, waarschuwing, berisping of ontzegging van toegang.
10. Het slachtoffer en de melder worden geïnformeerd over de wijze waarop de melding of klacht is afgehandeld door het bestuur.
11. Het bestuur draagt er zorg voor dat gastsprekers/gastdocenten de inhoud van deze omgangsregels kennen.
12. Zo vaak als nodig, maar ten minste één keer in de drie jaar worden deze regels geëvalueerd door het bestuur en zo nodig bijgesteld.

I WITNESS

IN DE SCHOOL

LANDELIJK BUREAU
NAOORLOGSE GASTSPREKERS

Gedragscode voor omgang met minderjarigen

Veel grenzen in het contact tussen vrijwilligers en jeugdige deelnemers zijn niet eenduidig. Het ene kind wil even op schoot zitten als het troost zoekt, het andere kind heeft behoefte aan een aai over de bol en weer een ander kind vindt het niet prettig om aangeraakt te worden. Hierover kunnen nooit exacte grenzen worden afgesproken die voor alle kinderen en in alle situaties gelden. Dat is maar goed ook, want voor veel kinderen is betrokkenheid en lichamelijk contact een voorwaarde om te groeien. Er is echter wel één heel duidelijke grens, namelijk dat seksuele contacten en handelingen tussen begeleiders en jeugdige deelnemers absoluut niet toelaatbaar zijn. Ook in het wetboek van strafrecht is iedere seksuele toenadering naar jeugdigen onder de 16 jaar strafbaar gesteld. Daarom hebben wij als afdeling voor de vrijwilligers die activiteiten voor kinderen en jeugdigen begeleiden onderstaande gedragscode opgesteld. Wanneer je bij ons als vrijwilliger jeugdactiviteiten begeleidt, vragen wij je deze gedragscode te ondertekenen. Hiermee verklaar je dat je de gedragscode kent en niet tegen de gedragscode in zult handelen.

1. De gastspreker/gastdocent zorgt voor een omgeving en een sfeer waarbinnen ieder kind veilig en gerespecteerd voelt.
2. De gastspreker/gastdocent onthoudt zich ervan kinderen te bejegenen op een wijze die hen in hun waardigheid aantast.
3. De gastspreker/gastdocent dringt niet verder door in het privéleven van de deelnemers dan functioneel noodzakelijk is. De begeleider ontvangt geen kinderen thuis.
4. De gastspreker/gastdocent onthoudt zich van elke vorm van seksueel gedrag ten opzichte van de deelnemers. Seksuele handelingen, contacten en relaties tussen begeleider en kinderen zijn onder geen beding geoorloofd.
5. De gastspreker/gastdocent mag de kinderen niet op zodanige wijze aanraken, dat deze aanraking naar redelijke verwachting als seksueel of erotisch van aard ervaren kan worden.
6. De gastspreker/gastdocent heeft de plicht de deelnemers naar vermogen te beschermen tegen vormen van ongelijkwaardige behandeling en seksueel gedrag en zal er actief op toezien dat de gedragscode door iedereen die bij de pupil is betrokken, wordt nageleefd.
7. Indien de gastspreker/gastdocent gedrag signaleert dat niet in overeenstemming is met deze gedragscode en bij vermoedens van seksueel gedrag is men verplicht hiervan melding te maken bij de secretaris van het bestuur.
8. In gevallen waar de gedragscode niet voorziet, of bij twijfel over de toelaatbaarheid van bepaalde gedragingen is het de verantwoordelijkheid van de gastspreker/gastdocent in de geest van de gedragscode te handelen en zo nodig daarover in contact te treden met de coördinator van de stichting.

9. Overtreding van deze code leidt tot een tucht- of klachtenprocedure en kan disciplinaire maatregelen tot gevolg hebben. Wanneer een medewerker wordt verdacht van seksueel misbruik zal het bestuur politie/justitie inschakelen.

Vrijwilliger

Naam :

Handtekening :

Plaats :

Datum :

Coördinator

Naam :

Handtekening :

Plaats :

Datum :